

Haber Fotoğrafında Anlam Katmanları: Barthes'ın Göstergebilimi ve Google Cloud Vision API Analizi

Layers of Meaning in News Photography: An Analysis of Barthes's Semiotics and the Google Cloud Vision API

Bahar BALCI AYDOĞAN

Araştırma Makalesi Research Article

Başvuru Received: 28.08.2025 ■ Kabul Accepted: 21.10.2025

ÖZ

Bu araştırma, Anadolu Ajansı'nın İstanbul Photo Awards 2025 yarışmasında ödül alan tekil ve seri haber kategorisindeki fotoğrafları inceleyerek, haber fotoğrafının anlam üretim süreçlerini kuramsal ve teknolojik açıdan ele almak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Foto muhabirliği, toplumsal olayları belgelemek için yalnızca teknik bir kayıt değil, toplumsal ve ideolojik bir anlam üretme biçimidir. Araştırmada bu düşünceden hareketle Roland Barthes'ın göstergebilimsel yaklaşımı ile Google Cloud Vision AI'nin nicel analizleri bir arada kullanılmıştır. Böylece hem nitel hem de ölçülebilir veriler üzerinden karma bir değerlendirme gerçekleştirilmiştir. Çalışma, göstergebilimsel yaklaşım ile yapay zeka tabanlı analizi bir araya getirerek haber fotoğraflarının anlam katmanlarına ilişkin literatüre özgün bir katkı sunmaktadır. Araştırmada sonuç olarak; tekil karelerin bireysel trajediyi, seri haberlerin ise toplumsal dayanışma ve kırılganlığı ön plana çıkardığı tespit edilmiştir. Fotoğrafların duygusal ve kültürel gerçekliğini anlamada Barthes'ın yönteminin belirleyici olduğu, yapay zekâ tabanlı ölçümlerin ise tamamlayıcı bir işlev gördüğü sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte yapay zeka tabanlı ölçümlerin bazı teknik unsurları doğru yakalayabildiği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Haber Fotoğrafı, Fotojurnalizm, Göstergebilim, Roland Barthes, Google Cloud Vision AI.

ABSTRACT

This study examines the single and series news photographs awarded in Anadolu Agency's İstanbul Photo Awards 2025 with the aim of analyzing the meaning-making processes of news photography from both theoretical and technological perspectives. Photojournalism is not merely a technical act of recording events but a practice of producing cultural and ideological meanings. Building on this premise, the research combines Roland Barthes's semiotic framework with the quantitative analyses of Google Cloud Vision AI. In doing so, a hybrid approach was employed to integrate qualitative interpretation with measurable data. By bridging semiotic analysis and artificial intelligence-based methods, the study offers an original contribution to the literature on the multilayered meanings of news photography. The findings reveal that single frames predominantly highlight individual tragedies, whereas series photographs emphasize collective solidarity and social vulnerability. Moreover, while Barthes's conceptual approach proves more effective in uncovering emotional and cultural dimensions, AI-based analyses serve a complementary role by capturing certain technical features. Nonetheless, the results also indicate that artificial intelligence sometimes misinterprets contextual elements despite its accuracy in detecting visual components.

Keywords: News Photography, Photojournalism, Semiotics, Roland Barthes, Google Cloud Vision AI.

Giriş

Foto muhabirlik yalnızca bir olayın teknik olarak kayıt altına alındığı bir süreç değildir. Aynı zamanda haber türüne uygun olarak kültürel ve ideolojik bir anlam üretme pratiğidir. Bu açıdan Sousa (2004: 87-108), fotojurnalizmde (foto muhabirlik) yaygın olarak görülen fotoğraf türlerini spot haber, sözde olaylar, foto-illüstrasyon, haber dışı fotoğraflar, vesikalık, fotoğraf hikâyeleri ve foto-essey (foto-deneme) biçiminde sınıflandırarak, bu çeşitliliğin haberin sunum biçimini doğrudan etkilediğini vurgulamaktadır. Gombrich (1972), görsel temsilin yalnızca optik bir yansıma olmadığını, algı süreçleri ve izleyici beklentileriyle şekillendiğini vurgulamaktadır. Bu bağlamda fotoğraflar, soyut teorik metinlere kıyasla daha somut ve öğretici bir etki yaratabilmektedir. Fotoğraf, yalnızca bir gerçeğin pasif yansıması değildir. Aynı zamanda toplumsal ve tarihsel bağlam içinde olayları kuran ve anlamlandıran bir araçtır. Nitekim fotoğrafın işlevi yalnızca görsel bir kayıt üretmekten ibaret olmayıp, toplumsal belleğin inşasında, haberin nasıl çerçevelendiğinin belirlenmesinde ve olayların birer “tarihsel an” olarak kurulmasında etkin bir rol oynamaktadır (Monteiro, 2016: 490-493). Cartwright'nin (2007: 339) ifade ettiğine göre, fotojurnalizmin en önemli işlevi belgesel türünde bir tanıklık taşımasıdır. Bu açıdan Robert Capa'nın D-Day fotoğrafları ya da Abraham Zapruder'in Kennedy suikastı filmi gibi örnekler, kamuoyunu bilgilendirme ve tarihe tanıklık etme açısından ikna edici bir güç kazanmıştır. Bununla birlikte, Cartwright (2007: 340), fotojurnalizmin yalnızca tekil karelerle sınırlı olmadığını özellikle Life gibi dergilerde gelişen foto-story (foto-öykü) ve foto-essay (foto-deneme) biçimlerinin, izleyicinin olayı ya da durumu daha geniş bir bağlama oturtmasında ve zihinsel süreklilik yaratmasında rol oynadığını vurgulamaktadır. Bu açıdan foto-öykü tek karelerin sınırlı aktarımını aşarak bütüncül bir hikâye deneyimi oluşturmaktadır. Foto-öykü, bir konuyu ardışık karelerle anlatan dizilerdir; açılış, bağlam, ayrıntı, portre ve kapanış fotoğrafı gibi beş temel tür içermektedir (Kobre, 2016). Foto-deneme ise konuya ilişkin görsel yorum öneren fotoğraf dizisidir ve metinle güçlü bir anlatı oluşturarak “tek kare” yaklaşımına alternatif

sunmaktadır (Sousa, 2004). Kaplan'a (2007) göre, tek kare haber fotoğrafı izleyiciye güçlü bir tanıklık sunmaktadır; ancak en ufak manipülasyon ya da teknik düzenleme girişimi kamuoyunun güvenini zedelemektedir. Rosenthal'ın Iwo Jima'daki bayrak dikme fotoğrafı etrafında yürütülen “yeniden sahnelenme” tartışmaları ya da Los Angeles Times'ın Irak Savaşı'ndan dijital olarak değiştirilmiş kareleri, tekil haber fotoğrafının etik açıdan ne kadar kırılgan olabileceğini ortaya koymaktadır (Kaplan, 2007: 447-450).

Tek kare ya da seri haber fotoğrafları güçlü bir tanıklık sunsa da yorumlama süreçlerinde farklı etik kırılganlıklar ya da sorunlar barındırmaktadır. Bu nedenle bu çalışmada, Barthes'ın kavramsal çerçevesi üzerinden yorumlar yapılırken aynı zamanda Google Cloud Vision AI aracılığıyla nicel bir analiz de gerçekleştirilmiştir. Böylece hem nitel anlam üretim boyutu hem de nicel, ölçülebilir veriler birlikte kullanılarak fotoğrafın bütüncül bir değerlendirmesi ortaya konulmaya çalışılmıştır. Literatür incelendiğinde Google Cloud Vision AI ile yapılmış bazı çalışmalar şunlardır: Piña-García, Cruz ve Espinoza'nın (2025), Google Vision API kullanarak kadınların sosyal medyadaki öz-temsillerini inceledikleri araştırmalarında, Google Vision API'nin ‘racy’ ve ‘adult’ içerikleri saptamada yararlı bir araç olduğunu ifade etmektedirler. Araştırmacılar analizlerinde, incelenen görsellerin %90'ından fazlasında bir dereceye kadar çıplaklık veya provokatif poz bulunduğunu ortaya koymaktadırlar. Amirtharaj ve Yuvasri (2025), yürüttükleri çalışmada Google Cloud Vision API'nin yemek fotoğraflarını şekil, renk ve doku gibi görsel özelliklere göre tanıyabildiğini ve kullanıcıların chatbot ile etkileşime geçerek fotoğraf aracılığıyla sipariş verebildiklerini ortaya koymuştur. Araştırmacılar, Google Cloud Vision API'nin bu çalışmada chatbota görsel tanıma yeteneği kazandırarak yemek siparişi sürecini daha etkileşimli ve kullanıcı dostu hâle getirdiğini belirtmektedir. Bir başka çalışmada Thammarak, Kongkla, Sirisathitkul ve Intakosum (2022), Tayland'da araç ruhsat belgelerinin dijitalleştirilmesi ve araç tescil belgelerinden metin çıkarmak için Tesseract OCR ile Google

Cloud Vision API'yi karşılaştırmışlardır. 84 farklı belgeyi teknik olarak (keskinleştirme, kontrast ve parlaklık ayarlama) inceleyen araştırmacılar sonuç olarak; Google Cloud Vision API'nin ortalama %84.43 doğruluk ile Tesseract'ın ise %47.02 oranında doğruluğu yakaladığını tespit etmişlerdir. Koruyan ve Karagöz ise (2018), Instagram'daki Sığacık konum etiketli fotoğrafları Google Cloud Vision API ve çoklu regresyon analizi yöntemi ile incelemişlerdir. Araştırma sonucunda Sığacık'ın deniz, doğa ve tarihi dokusu ile ilişkilendirildiğini belirlemişlerdir.

Bu çalışmanın amacı ise, Anadolu Ajansı'nın İstanbul Photo Awards 2025 yarışmasında tekil ve seri haber kategorilerinde ödül alan fotoğrafları inceleyerek, hem türler (tekil-seri) hem de yöntemler (Barthes-Google Cloud Vision AI) arasındaki farklılıkları ortaya koymaktır. Böylece haber fotoğrafının farklı biçimlerdeki anlam üretim süreçlerinin çözülmesi hedeflenmektedir. Araştırmada şu sorulara yanıt aranmaktadır: Haber fotoğraflarındaki anlam katmanlarının çözümlemesinde Barthes'ın göstergebilimsel yöntemi ile Google Cloud Vision'nın yapay zekâ tabanlı analizleri hangi açılardan farklılaşmaktadır? Ayrıca, fotoğrafların duygusal, toplumsal, kültürel ve ideolojik gerçekliğini yansıtmada hangi yöntem daha etkili görünmektedir? Çalışmanın özgün değeri ise, kuramsal göstergebilimsel analiz ile yapay zekâ destekli teknik analiz yöntemlerini bir araya getirmesidir. Bu hibrit yaklaşım ile haber fotoğraflarının hem anlam katmanları hem de ölçülebilir (nicel) verileri eş zamanlı olarak değerlendirilmiştir. Araştırmacının bulguları, haber fotoğraflarındaki anlam katmanlarını çözümlemede Barthes'ın göstergebilimsel yaklaşımının, insani ve kültürel boyutları görünür kılma açısından yapay zekâ tabanlı araçlardan daha güçlü olduğunu ortaya koymaktadır. Google Cloud Vision, yüz, duygu, renk gibi nesnel veriler oluşturmaktadır, ancak toplumsal olayların yarattığı acı, travma ve toplumsal bağlamı çoğu durumda yakalayamamaktadır. Dolayısıyla, fotoğrafın duygusal gerçekliğini anlamının etkili yolu Barthes'ın kavramsal çerçevesini temel almak, yapay zekâ verilerini ise tamamlayıcı bir unsur olarak değerlendirmek olabilir.

Haber Fotoğrafının İşlevi, Türleri ve Bazı Yaklaşımlar

Fotoğraf, ışık ve benzeri kimyasal süreçlerin yardımıyla, gözle görülebilen nesne ve şekillerin özel makineler aracılığıyla kaydedilmesiyle oluşturulmaktadır (Yüksel ve Gürçan, 2005: 193). Fotoğraf, yalnızca görsel bir belge değildir. Aynı zamanda toplumsal hafızanın, duyguların, tutumların ve ideolojik yönelimlerin aktarımında önemli bir işlevsahiptir. Haber, toplumsallaşamda meydana gelen, gerçeğe dayalı, kamuoyunda ilgi uyandıran bilgilerin gazete, radyo, televizyon ve internet gibi araçlarla kamuoyuna aktarılmasıdır (Çaplı, 2002). Bir olayın haber niteliği kazanması için frekans, eşik, belirlilik, anlamlılık, uygunluk, beklenmediklik, süreklilik, kompozisyon, seçkin uluslar, seçkin kişiler, kişiselleştirme ve olumsuzluk gibi kriterler aranmaktadır (Galtung ve Ruge, 1965: 65–71). Daha sonra bu kriterler; güç elitler, ünlüler, eğlence, sürpriz, kötü/iyi haber, büyüklük, ilgililik, takip ve gazete gündemi başlıklarıyla güncellenmiştir (Harcup ve O'Neill, 2001: 279). Görsel materyaller ise bu sürecin en önemli bileşenlerinden biridir. Fotoğraf, teknik unsurların (ışık, kompozisyon, kontrast, perspektif, doku vb.) ötesinde, kültürel değerlerin ve ideolojilerin aktarımında da rol üstlenmektedir. İzleyici, fotoğrafı anlamlandırırken gerçekliği yeniden kurmaktadır (Berger, 2020). Sontag'a göre fotoğraf tarafsız değildir. Savaş, çatışma ve acı anlarını gösteren kareler, bilgilendirmekten çok duygusal ve ideolojik etki yarattığı için fotoğraf politik bir araçtır (Sontag, 2004: 2011). Barthes ise fotoğrafı studium düzeyinde belge, punctum düzeyinde ise izleyiciyi duygusal olarak sarsan bir unsur olarak ele almaktadır (Barthes, 2014). Sekula (1982: 85) fotoğrafı "tamamlanmamış bir sözce" olarak tanımlayarak bağlam dışında tek başına anlam taşımadığını ifade etmektedir. Newton'a (2001) göre fotoğrafçı, çoğu zaman tarafsız bir kayıtçı olarak görülse de kadraj seçimleri tarafsızlığı imkânsız kılmaktadır (Newton, 2001: 5-6). Basında kullanılan fotoğraflar üçe ayrılmaktadır: haber fotoğrafı, renklendirici fotoğraf ve kavramsal fotoğraf (Yüksel ve Gürçan, 2005: 194). Haber fotoğrafı doğrudan bilgi aktararak haberi pekiştirmektedir. Renklendirici fotoğraf ise yalnızca temayı desteklemektedir. Kavramsal fotoğraflar konunun

merkezindeki kavramı somutlaştırmaktadır. Haber fotoğrafının temel özellikleri; 5N1K'ya yanıt verme, dikkat çekici kare sunma, doğal çekim yapma ve olayın tanıklığını üstlenmesi olarak sırlanmaktadır (Yüksel ve Gürcan, 2005: 195).

Uzun'a göre fotoğraf manipülasyona açıktır bu nedenle nesnellik yalnızca etik bir tutumla sağlanabilir (Uzun, 2020: 194–195). Dijitalleşme, post-prodüksiyon ve kullanıcı türevli içeriklerin yaygınlaşmasıyla bu etik sınırlar daha da tartışmalı hâle gelmiştir (Mäenpää, 2014: 91). Haber türlerine göre kullanılan dijital araçlar farklılık göstermektedir. Spot news türünde hızlı çekim ve anlık post-prodüksiyon öne çıkarken, general news için daha gelişmiş işleme teknikleri gereklidir. Kobre'ye (2016) göre spot news, kaza, afet ve saldırı gibi beklenmedik olaylardır, general news ise planlanmış etkinliklerdir. Feature/human interest türü ise günlük yaşamdan kesitler sunmaktadır. Rössler, Bomhoff, Haschke, Kersten ve Müller (2011: 418), haber fotoğrafı seçiminde zarar, şiddet, tartışma, ünlüler, beklenmediklik, duygular, teknik kalite ve cinsellik gibi sekiz faktörün belirleyici olduğunu belirtmektedir. Fotoğraflar anlatı biçimlerine göre de ayrılmaktadır. Leica kamerasının 1925'teki icadı, fotojurnalizm tek kare fotoğraflardan çıkarıp foto-öykü anlatımına yönlendiren önemli bir dönüm noktası olmuştur (Collins, 2009). Tekil haber fotoğrafı, bir olayı en çarpıcı şekilde tek karede aktaran ve ajans haberciliğinde kritik öneme sahip görsel bir unsurdur (Cartwright, 2007). Foto-öykü ise bağlam, süreklilik ve bütüncül bir anlatı sunmaktadır (Cartwright, 2007: 339-340). Kobre (2016), foto-öykünün ardışık karelerden değil, editoryal seçim ve dizilimle duygusal bağ kurmaktan ibaret olduğunu vurgulamaktadır. Bu açıdan Kaplan (2007) ise fotoğrafın etik değerini, gerçeğe tanıklık etme işlevine bağlamakta; manipülasyonu ise güvenilirlik açısından tehdit olarak görmektedir.

Barthes'ın Temel Kavramları ve Yapay Zekâ Destekli Analiz

Sosyal bilimlerde haber fotoğrafından anlam üretimi tartışmalı bir alan olarak değerlendirilmektedir. Haber fotoğrafı analizlerinde kullanılan nitel

yaklaşımlar öznel olmaları ve tekrarlanabilirlik sorunu taşımaları nedeniyle, nicel yaklaşımlar ise ölçülebilirlik sağlasa da sosyolojik derinliği ve sembolik çok katmanlılığı göz ardı etmeleri nedeniyle eleştirilmektedir. Bu bağlamda fotoğraf, yalnızca teknik bir belge değil, aynı zamanda izleyici tarafından yeniden üretilen sosyal, kültürel ve toplumsal arketiplerin gerçek yaşam içindeki yansımasıdır. Barthes'ın geliştirdiği “studium” ve “punctum” kavramları, fotoğrafın toplumsal ve bireysel düzeydeki anlam katmanlarını açıklayan önemli bir çerçeve sunmaktadır. Barthes'e göre “studium”, fotoğrafçının niyeti ile izleyici arasında kurulan kültürel sözleşme ve bağdır. Bu bağ kurulurken “studium” ile karşılaşan fotoğraf izleyicisi aslında fotoğrafçı ile tanışmakta ve onu anlamakta, onunla tartışmaktadır (Barthes, 1981: 27). Buna karşılık “punctum”, sözleşmeyi bozan, izleyiciyi beklenmedik bir ayrıntıyla “yaralayan” veya “sarsıcı gelen” etkidir (Barthes, 1981: 27). Barthes, bu farkı şöyle açıklamaktadır: “Pek çok fotoğraf yalnızca genel ve adeta nazik bir ilgi uyandırır: onların içinde punctum yoktur. Sadece studium ile yetinilmişlerdir” (Barthes, 1981: 28). Zamansallık bağlamında Barthes, fotoğrafı ontolojik bir kanıt olarak ele almaktadır. Ona göre fotoğraf her zaman “bu olmuştur” (that-has-been) ifadesinin taşıyıcısıdır. Yani fotoğrafta görülen şeyler bir zamanlar gerçekten var olmuştur (Barthes, 1981: 15). Göstergebilim alanında ise Barthes (1977: 89–98), denotasyon ve konotasyonu iki temel düzey olarak tanımlar. Denotasyon göstergenin düz anlamına, konotasyon ise kültürel ve çağrışımsal yan anlamlarına karşılık gelmektedir. Mit ise yalnızca bir anlatı değil, “bir söylem türü”dür ayrıca iletişim sistemi ve mesajdır (Barthes, 1972: 107). Barthes'a göre mit, anlamları doğallaştırarak tarihi doğaya dönüştürmektedir. Bu bağlamda mitler, ideolojik yapıları görünmez kılar, toplumsal algıyı normalleştirir ve var olan gerçekliği ortadan kaldırmaz aksine yeniden üreterek onu “masum”, “doğal” ve “kaçınılmaz” bir gerekçeye dönüştürmektedir (1972: 109-110). Son yıllarda anlam üretim süreci, yapay zekâ temelli görsel tanıma sistemleriyle yeni bir boyut kazanmıştır. Google Cloud Vision AI gibi araçlar, haber fotoğraflarındaki sahne öğeleri, nesneler,

yüz ifadeleri ve bağlama ilişkin veriler sunarak araştırmalara nicel bir boyut kazandırmakta ve tekraredilebilirliksağlamaktadır. Böylece Barthes'ın nitel yaklaşımı ile yapay zekâ destekli sayısal analiz birleştiğinde, haber fotoğrafındaki anlam hem insani yorum hem de algoritmik sınıflandırmalarla değerlendirilebilmektedir. Literatürde hibrit yaklaşımların dijitalleşmeyle önem kazandığı görülmektedir. Lopes ve Neves (2016), Google Vision API'nin otomatik etiketleme, yer işareti ve yüz tanıma özelliklerini deneysel olarak inceleyerek anlam üretiminin algoritmik düzeye taşındığını göstermektedir. Bu bağlamda fotoğrafın anlamı yalnızca kültürel ve ideolojik değil, algoritmaların sınıflandırmalarıyla da ele alınmaktadır. Google Vision gibi araçların sosyal medya fotoğraflarında insan-doğa etkileşimlerini çözümlemeye etkili olduğu da kanıtlanmıştır (Ghermandi vd., 2022). Google Vision API'nin fotoğrafları hızlı ve otomatik işlemede kolaylık sağladığını belirten Hosseini, Xiao ve Poovendran (2017), aynı zamanda bu araçların gürültüye karşı düşük hassasiyetinin güvenilirlik sorunları doğurduğunu da vurgulamaktadır. Başka bir araştırmada Vertex AI ve NIMA kullanılarak 500 reklam görseli analiz edilmiş, bilgisayar görüşü modellerinin tek başına sınırlı kaldığı, ancak nitel yöntemlerle desteklendiğinde daha bütüncül sonuçlar verdiği tespit edilmiştir. Ayrıca modellerin kültürel nüansları yakalamada yetersiz olduğu, bu nedenle nitel yaklaşımlarla desteklenmesi gerektiğinin altı çizilmiştir (Li ve Zhang, 2024). Google Cloud Vision AI'nin görsel tanımda ırk ve cinsiyet temelli yanlılıklar içerdiğini gösteren bir diğer çalışma ise, bu aracın bilim insanı imgesini daha çok beyaz erkeklerle eşleştirdiğini ortaya koymaktadır (Mohammadi vd., 2025). Sonuç olarak yapay zekâ temelli yöntemler daha nesnel, tekrar edilebilir ve ölçülebilir bir bakış açısı sunsa da öznel algı ve kültürel kodların analizinde yetersiz kalmaktadır. Bu nedenle fotoğraflar toplumsal ve ideolojik bağlamda hem de algoritmik yöntemlerle incelenmelidir.

Araştırmanın Yöntemi

Anadolu Ajansı'nın uluslararası İstanbul Fotoğraf Ödülleri 2025 haber fotoğrafları yarışması kapsamında ödül alan tekli haber ve çoğul haber kategorisindeki fotoğraflar bu

araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında bu iki kategorinin seçilme gerekçesi görselin anlam üretim biçiminin yapısal olarak farklılaşmasından dolayıdır. Tekil haber fotoğrafları, anlamı tek karede yoğunlaştırarak anlamın sabitlenmesi işlevini görürken; seri haber fotoğrafları, çoklu kareler aracılığıyla olayın farklı anlarını ve detaylarını sunarak anlamın katmanlaşmasına imkân tanımaktadır. Bu açıdan araştırmada anlamın sabitlenmesi ile anlamın çoğaltılması arasındaki yapısal farkların incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu araştırmada karma analiz yöntem tercih edilmiştir. Öncelikle, Roland Barthes'ın geliştirdiği göstergebilimsel yaklaşımı temel alınarak fotoğraflar, düzanlam (denotasyon), yananlam (konotasyon), mit, studium, punctum ve zamansallık kavramları (Rhetoric of the Image, 1964; Mythologies, 1972; Camera Lucida, 1980; Elements of semiology, 1977) çerçevesinde çözümlenmiştir. Göstergebilimsel çözümleme, haber fotoğraflarındaki çok katmanlı anlamın ve kültürel kodların ortaya çıkarılması amacıyla kullanılmıştır (Barthes, 1964; 1972; 1980; 1977). Buna ek olarak, Google Cloud Vision AI aracı kullanılarak fotoğraflara ilişkin nicel bir analiz gerçekleştirilmiştir. Cloud Vision AI, görsellerde yüz tanıma, duygu olasılıkları (joy, sorrow, anger, surprise vb.) ve güven düzeyi (%) gibi parametreleri olasılık tabanlı olarak raporlamaktadır (Google Cloud, 2024). Bu sayede elde edilen bulgular yalnızca nitel yorumlara dayandırılmamış aynı zamanda makine öğrenmesi tabanlı nesnel ölçümlerle desteklenmiştir. Araştırma bulgularında yer alan görseller Anadolu Ajansı'nın resim web sitesinden alınmıştır. Ancak bulgularda Google Vision AI' da işlenmiş versiyonlarına yer verilmiştir.

Hibrit Yaklaşımla Fotoğraf Analizi: Barthes ve Cloud Vision

1. Tekil Haber Kategorisi

1.1. Yılın Fotoğrafı/Birincilik-Tekil Haber:

“Gazze-Deyr El-Balah” (Saeed Jaras)

Tekil haber kategorisinde yılın fotoğrafı seçilen “Gazze Deyr El Balah”, Saeed Jaras tarafından çekilmiştir. Fotoğraf, savaşın yarattığı insani krizi; ölü/yaralı bedenler, feryat, acı, üzüntü, korku ve

çaresizlikle görünür kılmaktadır. Fotoğraf savaşın yalnızca bir kesitine ait tarihsel bir kayıt olmanın ötesinde, insani bir dramı yansıtmaktadır. Jaras'ın kadrainda savaşın travmatik doğası hem gerçeklik hem de duygusal yoğunlukla yansıtılmış, güçlü bir çağrışım yaratılmıştır (Anadolu Ajansı, 2025).

Şekil 1'deki fotoğraf denotatif düzeyde, bir ailenin ölü ya da yaralı çocuklarına sarıldığı bir kare olarak görülmektedir. Konotatif açıdan ise savaşın travmatik ve yıkıcı etkileri yansıtılmakta, sivil ve çaresiz insan olma miti ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamda kadınlar, çocuklar ve siviller masum ve çaresiz varlıklar olarak algılanmakta, fotoğraf duygusal bir etki yaratmaktadır. Studium, savaşın toplumsal-kültürel bağlamını yansıtırken; asker ya da yıkıntılar görünmese de savaşın sonucu olan ölü veya yaralı çocuklar ve acı içindeki aileler öne çıkmaktadır. Punctum düzeyinde ise yüzlerdeki acı, çaresizlik, üzüntü ve öfke duyguları fotoğrafın yarattığı duygusal yankıyı pekiştirmektedir. Mitolojik açıdan savaşın kaçınılmaz sonucu olan ölüm, Barthes'ın "doğallaştırılmış ideoloji" uyarısıyla

değerlendirilebilir. Ölüm burada bir belge değil, ölüm hissine gönderme yapan güçlü bir imgedir. Google Cloud Vision analizine göre fotoğrafta beş insan yüzü tespit edilmiştir. Yalnızca birinde (Face 1) pozitif duygu (neşe), birinde (Face 5) olumsuz duygu (öfke) belirginleşmiştir. Diğer üç yüzde (Face 2, 3, 4) net duygu tanımlanamamış, ancak pozlama, baş yönü ve başörtüsü gibi öğeler öne çıkmıştır. Güven oranları %52-%94 arasında değişmekte olup en yüksek oran Face 4 (%94) ve Face 5'te (%92) görülmektedir. Fotoğrafta baskın renk kodu "#1D1815, RGB (29, 24, 21)" olup, yaklaşık %14 oranında koyu ton hâkimdir. Bu tonlar dramatiklik ve hüznünlü atmosferi güçlendirmektedir. Şekil 2'de Safe Search Likelihood sonuçlarına göre cinsel içerik veya çıplaklık saptanmamış, ancak yetişkin insanlar bulunduğu için "çok düşük ihtimal" çıkmıştır. Yaralı ya da ölü bedenler nedeniyle görsel "tıbbi içerik" kategorisine girmiştir. Şiddet (violence) "çok muhtemel" olarak belirlenmiş, yaralı bedenlerin görünümü de "olası" müstehcenlik (racy) bulgusunu ortaya çıkarmıştır (Google Cloud, 2025).

Şekil 1

Gazze Deyr El Balah (Saeed Jaras)

Şekil 2

Safe Search Likelihood "Gazze Deyr El Balah"

Likelihood values are Unknown, Very Unlikely, Unlikely, Possible, Likely, and

1.2. İkincilik-Tekil Haber: “Huzur İçinde Uyu” (Saher Alghorra)

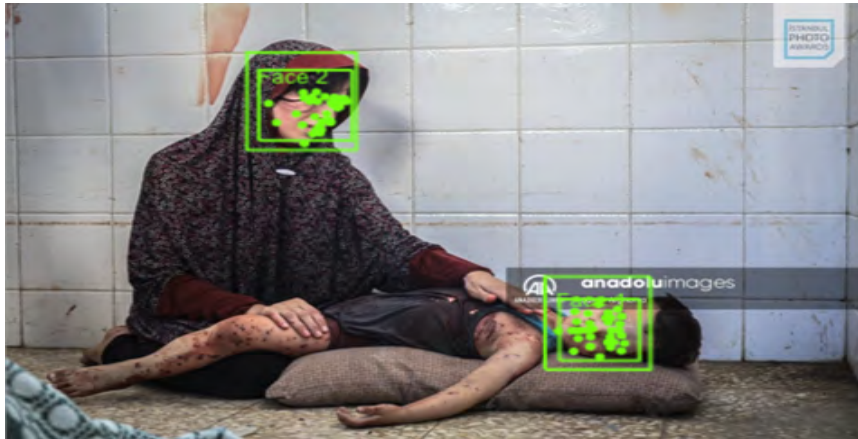
“Tekil Haber” kategorisinde ikincilik ödülünü alan “Huzur İçinde Uyu” adlı fotoğraf, Zuma Press foto muhabiri Saher Alghorra tarafından çekilmiştir. Karede ölüm, kayıp, çaresizlik ve teslimiyet duyguları yansıtılmaktadır. Fotoğraf izleyicisi güçlü insani duygularla yüzleşmektedir. Ayrıca fotoğraf, sivil bir drama ve savaşın siviller üzerindeki kırılmalarının belgesi niteliğindedir. Bu kare haber değeri taşımanın da ötesinde; estetik, yıkım ve vahşet unsurlarını bir arada barındırmaktadır. Karede gözyaşı ya da çığlık olmamasına rağmen huzur ile ölüm vurgusu, fotoğrafı hem estetik hem de sessizlik içinde vahşeti temsil eden bir kareye dönüştürmektedir (Anadolu Ajansı, 2025).

“Huzur İçinde Uyu” başlıklı fotoğraf denotatif düzeyde, yastık üzerine yatırılmış yaralı ya da ölü bir çocuğa eşlik eden kadın figürünü betimlemektedir. Çocuğun kan ve yara izleri ve hareketsizliği ölüm ihtimalini düşündürmektedir. Kadının yüzünde çaresizlik ve tükenmişlik okunmaktadır. Fotoğraf sükûnetli görünse de öncesi ve sonrası belirsizdir. Konotatif düzeyde kare, savaşın duygusal

kırılganlığını ve yaşamdan kopuşu temsil etmektedir. Çocuğu yastığa yatırma eylemi sevgi ve koruma içgüdüsünü yansıtırken, yaralı beden savaşın insani maliyetini göstermektedir. Fotoğraftaki sessizlik, huzur değil; acının ağır sessizliğidir. Studium düzeyinde yaralı çocuk bedeni, çaresiz anne figürü ve ölüm, izleyicide trajedi duygusu uyandırmaktadır. Punctum ise kanlı yaralar, yere düşmüş hareketsiz kol ve annenin beden dilindeki yorgunlukla ortaya çıkmakta; izleyiciyi yalnızca tanık değil, trajediyi içselleştiren bir özneye dönüştürmektedir. Zamansallık açısından kare, zamanı dondurmaktadır. Google Cloud Vision analizine göre, Face 1 (çocuk) açık biçimde algılanmış, belirgin bir duygu saptanmamış, yalnızca hafif üzüntü ihtimali öne çıkmıştır (%96 güven oranı). Face 2’de de belirgin duygu tespit edilmemiş, güven seviyesi %93’tür. Renk analizi baskın kodun “#373032 (RGB: 55, 48, 50)” olduğunu ve görselin %11’inde yer aldığını göstermektedir. Bu koyu ton, ağır ve dramatik bir atmosfer yaratmaktadır. Safe Search Likelihood verilerine göre yetişkin ve tıbbi içerik düşük, şiddet ve müstehcenlik olasılığı ise yüksek bulunmuştur (Google Cloud, 2025).

Şekil 3

Huzur İçinde Uyu (Saher Alghorra)

Şekil 4

Safe Search Likelihood “Huzur İçinde Uyu”

1.3. Üçüncülük-Tekil Haber: “Kharkiv’de bir Süpermarket” (Patryk Jaracz)

“Tekil Haber” kategorisinde üçüncülük ödülünü, “Kharkiv’de Bir Süpermarket” başlıklı fotoğrafıyla Polonyalı foto muhabir Patryk Jaracz kazanmıştır. Kare, savaşın sivil yaşam üzerindeki ani etkisini göstermektedir. Süpermarketten yükselen duman bulutu, normal yaşamın trajediye dönüşümünü simgelerken; endişe, panik ve halkın kırılganlığı fotoğrafa yansımaktadır. Jaracz, gökyüzüne yükselen duman, telaş içindeki insanlar ve yerde yatan yaralı/ölü bedenleri tek karede bütünleştirerek olayın anındalığını dramatik biçimde aktarmaktadır (Anadolu Ajansı, 2025).

Şekil 5’te denotatif düzeyde; gökyüzüne yükselen dumanlar, yerdeki ölü/yaralı beden, boş market arabası, süpermarket, telaşlı insanlar ve araçlar görülmektedir. Konotatif açıdan fotoğraf, savaşın yok ettiği yaşamın izlerini ve insanın güçsüzlüğünü göstermektedir. Küçük ve silik insan figürlerine karşılık kadrajı kaplayan yoğun duman, yıkımın büyüklüğünü yansıtmaktadır. Süpermarket, modern yaşam ve tüketim kültürünün simgesi olarak yalnızca fiziksel değil, yaşam biçiminin

çöküşünü de temsil etmektedir. Fotoğraf ilk bakışta korku ve paniği çağırırsa da sessizlik, protesto ya da modern bir ağıt niteliği taşımaktadır. Studium düzleminde izleyici, savaşın siviller üzerindeki etkisine ve günlük yaşamın sürdürülebilirliği çabasına tanıklık etmektedir. Punctum düzleminde yüzler yer almasa da yerdeki yaralı/ölü beden ile boş market arabası sessiz bir trajediyi sembolize etmektedir. Kare genel anlamda direnç ve yaşam mücadelesi mitini yansıtmaktadır. Zamansallık açısından fotoğraf, savaşın günlük yaşamı nasıl kesintiye uğrattığını ve kalıcı izler bıraktığını göstermektedir. Google Cloud Vision, duman unsurunu %82 güven düzeyiyle saptamış; baskın rengin “#6C7279 (RGB: 108, 114, 121)” olduğunu ve görselin %54’ünü kapladığını belirlemiştir. Bu gri-mavi ton, sessizlik ve donukluk çağrışımlarıyla dramatik atmosferi güçlendirmektedir. Şekil 6’daki Safe Search Likelihood sonuçlarına göre görselde cinsel içerik yoktur, mizahi/parodisel amaç taşımamaktadır. Ancak yaralanma ve sağlık tehdidi nedeniyle tıbbi içerik olasılığı mevcut, yıkım ve patlama unsurları nedeniyle şiddet olasılığı ise yüksek bulunmuştur (Google Cloud, 2025).

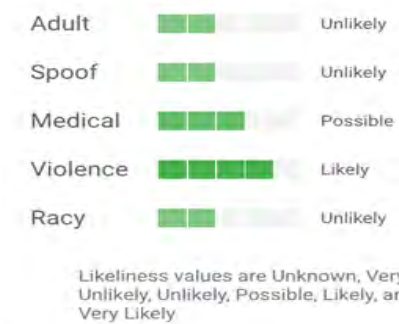
Şekil 5

Kharkiv’de bir Süpermarket (Patryk Jaracz)

Şekil 6

Safe Search Likelihood “Kharkiv’de bir Süpermarket”

2.Seri Haber Kategorisi¹

2.1. Yılın Fotoğrafı/Birincilik-Seri Haber: “İsrail-Filistin Çatışması” (Omar Al-Qattaa)

Omar Al-Qattaa tarafından çekilen “İsrail-Filistin Çatışması” başlıklı fotoğraf seri haber kategorisinde birinci olarak ilan edilmiştir. Savaşın etkisi altındaki insanların günlük mücadelesini gözler önüne seren karede yıkık binalar ve paraşütle gönderilen insani yardımlara (gıda, su, tıbbi malzeme, barınma malzemeleri gibi) erişmeye çalışan halk görülmektedir. Yardımlara erişmek için koşan insanlar umudu, hayatta kalmayı, çaresizliği sembolize etmektedirler. Şekil 7’de “İsrail-Filistin Çatışması” başlıklı fotoğraf yer almaktadır (Anadolu Ajansı, 2025).

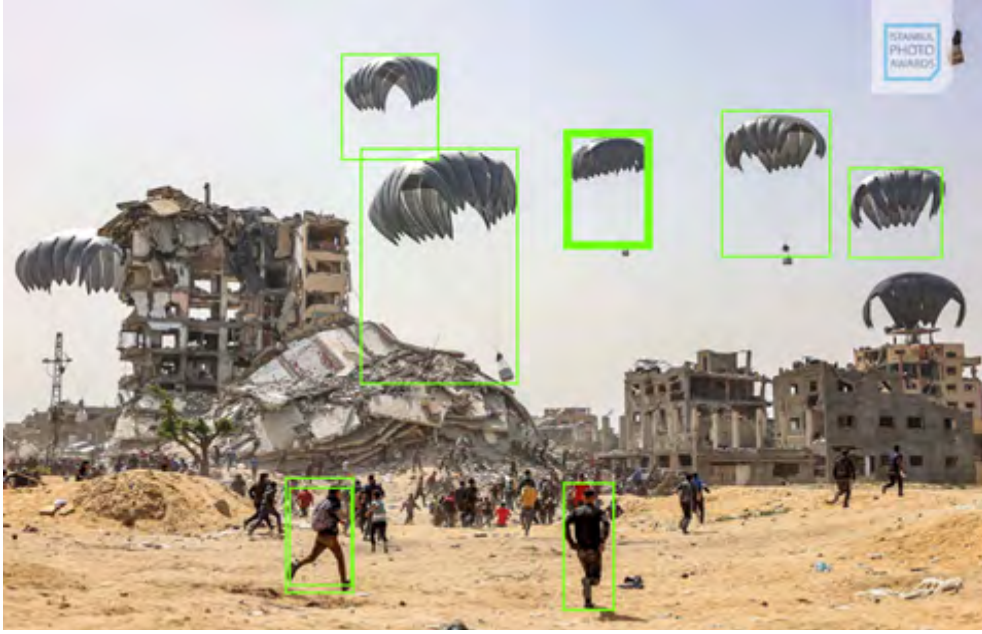
Şekil 7’de yer alan fotoğrafın denotatif bağlamında yıkılmış binalar, paraşütle insanlara ulaştırılmaya çalışan yardımlar ve yardımlara doğru koşan siviller görülmektedir. Konotatif anlam bağlamında, yıkık binalar ve sivillerin yardıma koşma görüntüsü; çaresizlik ve zorlukların yanı sıra imkânsızlık, muhtaçlık, uluslararası dayanışma ve umut gibi çok katmanlı duygusal, kültürel çağrışımlar ortaya çıkarmaktadır. Studium düzleminde, savaşın imgeleriyle birlikte çatışma, toplumsal travma, kriz ve insani yardım temaları kültürel bir arka plan eşliğinde görünür kılınmaktadır. Punctum düzleminde yardımlara erişmek için birbiriyle yarışan genç, yaşlı ve çocuk siviller görülmektedir. Bunun yanı sıra fotoğraf detaylı şekilde incelendiğinde yere düşen insanlar ve ayakkabısı olamadığı anlaşılan bir çocuk da karede yer almaktadır. Düşen insan, ayakkabısız çocuk ve yardıma koşan kırılğan bireyler, fotoğrafın en çarpıcı ayrıntıları olarak Barthes’ın “punctum”una güçlü örnekler sunmaktadır. Kodlar ve mitler ise şu kavramlar etrafında şekillenmektedir:

Kahramanlık ve dayanışma (çatışma sırasında insanların yardımlaşma çabaları), masumiyet (zarar gören sivillerin kurbanlaştırılması; ancak bu durum savaşı meşru ve ahlaki kılmamalıdır) suç ortamı (çatışmaların yarattığı etik ve ahlaki belirsizlik), kayıp ve umut (yıkım içinde hayatta kalma ve yeniden umut üretme mücadelesi). Fotoğrafta yapılan renk analizi, baskın renk kodunun “#E5E4E2 (RGB: 229, 228, 226)” olduğunu göstermektedir. Açık gri tonlara karşılık gelen bu renk, genellikle belirsizlik, karamsarlık, trajedi, sessizlik ve çözümsüzlük gibi anlamlarla ilişkilendirilmektedir. Bu durum, savaşın kaotik doğasıyla paralel bir anlam katmanı oluşturmaktadır. Şekil 8’de Safe Search Likelihood verileri sunulmaktadır. Bulgulara göre, görselde cinsel ya da müstehcen içerik bulunma olasılığı çok düşüktür. Ölü veya yaralı bedenlerin yer almaması nedeniyle tıbbi içerik düşük ihtimalle değerlendirilmiştir. Fotoğraf her ne kadar savaş bağlamında üretilmiş olsa da doğrudan şiddet unsurları içermediğinden şiddet kategorisi de düşük olasılıkla sonuçlanmıştır. Savaş temalı görseller, düşük olasılıklı çıktılar söz konusu olsa bile şiddet çağrışımını daima potansiyel bir anlam katmanı olarak içermektedir. Bunun yanında spoof (sahte/parodi) kategorisinde, görselin dijital olarak üretilmiş, yapay ya da parodileştirilmiş olmadığı belirlenmiştir (Google Cloud, 2025).

1 Bu çalışmada, Anadolu Ajansı’nın 2025 yılı “Seri Haber” kategorisinde ödül alan fotoğrafçılara ait görseller incelenmiştir. Bu kategoride farklı fotoğrafçılara verilen ödüllerin, temelde benzer insani ve toplumsal temaları ele aldığı, ancak farklı açılar veya farklı alt bağlamlar üzerinden çeşitlilik gösterdiği tespit edilmiştir. Bu serilere dair tüm görsel dizilere tam erişim şu aşamada sınırlı olsa da yarışma duyuruları ve elde edilen bilgiler ışığında, bu ödüllerin aynı genel bağlamda (örneğin İsrail-Filistin çatışması gibi) farklı insani durumları veya toplumsal sahneleri ele aldığı anlaşılmıştır. Dolayısıyla, seri haber kategorisindeki çalışmaların her biri, farklı foto muhabirler tarafından aynı veya benzer bir çatışma ortamını, farklı perspektifler ve temalarla sunmaktadır. Bu bilgi, yöntemde serinin bağlamsal çeşitliliğini ve farklı fotoğrafçıların bakış açılarının dikkate alındığını göstermek amacıyla eklenmiştir.

Şekil 7

İsrail-Filistin Çatışması (Omar Al-Qattaa)

Şekil 8

Safe Search Likelihood "İsrail-Filistin Çatışması"

2.2.İkincilik-Seri Haber: "Gölgelerin Zaten bir Adı Var" (Samuel Nacar)

Bu haber kategorisinde ikincilik ödülünü, "Gölgelerin Zaten bir Adı Var" başlıklı fotoğraf ile Revista 5W foto muhabiri Samuel Nacar almıştır. Fotoğraf karesinde, bir yere odaklanmış insan figürlerinin yanı sıra duvara asılmış insan fotoğrafları ve Arapça ilanlar içeren yazılar görülmektedir. Şekil 9'da "Gölgelerin Zaten bir Adı Var" başlıklı fotoğraf yer almaktadır (Anadolu Ajansı, 2025).

Şekil 9'da insanlar, gölgeler, duvara asılı fotoğraflar ve yazılar dikkat çekmektedir. Gölgeler insan ya da nesne silüetlerini andırmakta ve belirsizliği destekleyen bir kompozisyon yaratmaktadır. Bu açıdan konotatif düzeyde karanlık ve gölgeler, izleyicide gizem, tehdit, bastırılmışlık ve bilinmezlik

gibi çağrışımlara yol açmaktadır. Fotoğraf yalnızca görüneni değil, gizli ve örtük olanı da anlam katmanına dahil etmektedir. Studium düzleminde ise fotoğrafın arka planında yer alan Arapça yazılar, izleyicide görselin çekildiği bölgeye ilişkin kültürel ve coğrafi bir bağlam sunmaktadır. İzleyicinin Arapça bilip bilmemesine bağlı olarak bu yazılar farklı şekillerde algılanabilir; fotoğraf dilsel anlam çıkarabilenler için somut bir mesaj taşıırken, bilmeyenler için estetik ve kültürel bir atmosfer yaratabilir. Ayrıca fotoğrafta yer alan başörtülü kadın ve siyah-beyaz boyun örtüsü (keffiyeh) takmış erkek bu kültürel bağlamı somutlaştıran ve güçlendiren önemli unsurlardır. Fotoğrafın punctum anlamında ise izleyiciye ani, kişisel ve duygusal bir şekilde dokunan ayrıntılar şunlardır: karanlık ve belirsiz silüetler; eliyle yüzünü bir

şeyden korunuyormuş gibi kapatmış boyun örtülü kişi, kollarını kavuşturmuş ve düşünceli bir şekilde bir yere odaklanmış başörtülü kadın. Fotoğraf mit düzleminde incelendiğinde, özellikle fotoğrafçının “Gölgelerin Zaten Bir Adı Var” başlığını kullanması, görseldeki gölgelerin kimliksiz olmadığı mitini çağrıştırmaktadır. Fotoğrafta yer alan karanlık ve gölgeler, yalnızca fiziksel bir karanlık değil, aynı zamanda sosyal ve kültürel görünmezliği de simgelemektedir. Bu yorum, fotoğrafın konotatif anlam katmanlarıyla uyumlu bir şekilde, görünmeyen anlamı ve önemi üzerine derinlemesine bir değerlendirme sunmaktadır. Fotoğraf zamansallık açısından belirsizlik ve kısmen karanlık geçici bir anı dondurmaktadır. Google Cloud Vision analizine göre fotoğraftaki yüzlerde mutluluk, üzüntü, öfke veya şaşkınlık gibi duyguların varlığı çok düşük ihtimalle olarak

belirlenmiştir. Bu nedenle yüzlerin genellikle nötr bir ifade taşıdığı söylenebilir. Fotoğrafta baskın renk kodu “#191715 (RGB: 25, 23, 21)” olarak belirlenmiştir. Bu ton, siyaha çok yakın koyu kahverengimsi bir renktir ve fotoğrafın yaklaşık %21’ini kaplamaktadır. Koyu tonların hâkimiyeti genellikle ağırlık, ciddiyet, dramatiklik, karamsarlık ve yas gibi kültürel ve duygusal çağrışımlarla ilişkilendirilmektedir. Bu bağlamda, görseldeki koyu renk yoğunluğu, fotoğrafın sunduğu atmosferi daha hüzünlü, içe kapanık ve gerilimli bir hâle getirmektedir. Şekil 10’da sunulan içerik güvenlik (Safe Search) bulgularına göre görsel doğrudan şiddet ya da travmatik sahneler içermemektedir. Ancak duvarlara asılmış kayıp veya hayatını kaybetmiş kişilere ait ilanlar ve fotoğraflar, insani bir dramın varlığını güçlü biçimde ortaya koymaktadır.

Şekil 9

ölgelerin Zaten bir Adı Var

Şekil 10

Safe Search Likelihood “Gölgelerin Zaten bir Adı Var”

2.3.Üçüncülük-Seri Haber: “İsrail-Filistin Çatışması” (Eyad Baba)

Bu haber kategorisinde üçüncülük ödülünü “İsrail-Filistin Çatışması” başlıklı fotoğrafı çeken AFP foto muhabiri Eyad Baba almıştır. Fotoğraf karesinde mutlu görünmeyen bir kız çocuğu ve yetişkin insanlar görülmektedir. Şekil 11’de Eyad Baba tarafından çekilen “İsrail-Filistin Çatışması” adlı fotoğraf yer almaktadır.

Şekil 11’de yer alan fotoğrafta, denotatif düzeyde duvara yaslanmış konumda duran yetişkin bireyler ile önlerinde bulunan çocuklar görülmektedir. Karede özellikle insanların elleri dikkat çekici bir ayrıntı olarak öne çıkmaktadır. Görselde siyah tişörtlü ve mutsuz bir ifadeye sahip olduğu anlaşılan bir kız çocuğu bulunmaktadır. Arka planda ise genç bir kadın, bir erkek çocuk ve başka bireyler kısmen görünür durumdadır. Fotoğraftaki figürler arasında fiziksel temasın varlığı da dikkat çekmektedir. Fotoğraftaki beden dili, özellikle bedensel temas ve kapalı kol pozisyonları, güven arayışı ve dayanışma duygusunu çağrıştırmaktadır. Kıyafetler ve başörtüsü unsurları, Orta Doğu kültürel bağlamına işaret etmektedir. Studium düzeyinde fotoğraf, belgesel haber niteliğinde bir algı oluşturmakta ve sivil yaşama dair bir kesit

sunmaktadır. Punctum düzeyinde ise kız çocuğunun kırmış gözleri, çaresiz bakışları ve annesinin elini tutuşu, güçlü bir duygusal etki yaratmaktadır. Fotoğraf, zamansallık açısından savaş ve kriz anında dondurulmuş bir ânı temsil ederken; aynı zamanda bu anın öncesi ve sonrasına dair bir merak uyandırmaktadır. Mit düzeyinde çocuk figürü üzerinden masumiyet, muhtaçlık ve annelik mitleri öne çıkmaktadır. Google Cloud Vision analizine göre fotoğrafta üç yüz tespit edilmiştir. Face 1 %51 güven düzeyiyle algılanmış olup mutluluk, üzüntü, öfke ve şaşkınlık gibi duygular çok düşük ihtimalle olarak belirlenmiştir. Bu nedenle Face 1 nötr bir ifade taşımaktadır. Face 2 %85 güven oranıyla tanınmış, ancak tüm duygular yine çok düşük ihtimalle çıktığından ifadenin nötr olduğu anlaşılmaktadır. Face 3 ise %99 güvenle yüksek doğrulukta saptanmış ve burada üzüntü ifadesi çok yüksek olasılıkla belirlenmiştir. Bu durum özellikle kız çocuğunun üzgün bir yüz ifadesine sahip olduğunu göstermektedir. Renk analizinde baskın tonun “#10080C (RGB: 16, 8, 12)” olduğu ve fotoğrafın yüzde 34’ünü kapladığı görülmektedir. Siyaha yakın bu koyu ton, karanlık ve dramatik bir atmosferi çağrıştırmaktadır. İçerik güvenliği bulgularına göre görselde yetişkin içerik, parodi, tıbbi unsur, şiddet ya da uygunsuzluk bulunmamaktadır.

Şekil 11

“İsrail-Filistin Çatışması”

Şekil 12

Safe Search Likelihood “İsrail-Filistin Çatışması”

Sonuç

Araştırma sonuçlarına göre tekil haber fotoğraflarında savaşın insani boyutu daha görünür durumdadır. Saeed Jaras'ın "Gazze Deyr El Balah" karesinde, bir annenin ölü ya da yaralı çocuğuna sarıldığı an, Barthes'ın punctum kavramıyla doğrudan ilişkili olduğu tespit edilmiştir. Bu fotoğrafta yer alan kişilerin yüzlerinden acı, üzüntü, çılgılık, öfke gibi güçlü duygular açıkça okunurken, Google Cloud Vision bu fotoğrafta yalnızca neşe ve öfke duygusunu tespit etmiştir. Bu durum yapay zekanın duygusal bağlamı yanlış yorumlayabileceğini göstermektedir. Benzer şekilde, Saher Alghorra'nın "Huzur İçinde Uyu" karesinde hareketsiz bir çocuk bedenine onuyastığa yatıran annenin yüzündeki tükenmişlik, fotoğrafı dramatik bir trajedinin kanıtı hâline getirmektedir. Barthes'ın nitel yaklaşımı çerçevesinde bu kare, çocukluk masumiyetinin yitimi ve annelik mitini açığa çıkarmaktadır. Buradaki 'masumiyetin kaybı', savaş ve şiddet ortamında çocukların doğal, korunmuş yaşam döngüsünün bozulmasına gönderme yapmaktadır. Google Cloud Vision ise çocuğun yüzünde belirgin bir duygusal ifade bulamamış, yalnızca düşük ihtimalle "üzüntü" saptamıştır. Patryk Jaracz'ın Kharkiv'de Bir Süpermarket fotoğrafı da tek kare üzerinden gündelik hayatın yıkımını göstermektedir. Market önünde yerde yatan beden, boş alışveriş arabası ve gökyüzüne yükselen yoğun duman, savaşın sivil yaşamı nasıl hedef aldığına göstergesidir. Google Cloud Vision, bu fotoğrafta %82 güven düzeyiyle "duman"ı saptamış ve baskın renk tonu olarak gri-mavi tonlarını belirlemiştir. Renklerin soğuk ve donuk yapısı, fotoğrafın dramatik sessizliğini desteklerken, yapay zekâ verisiyle insan yorumunun burada bir noktada örtüştüğü görülmüştür. Tekil haber kategorisindeki üç fotoğrafın ortak özelliği, yerde yatan insan bedenlerinin bulunmasıdır. Ancak Google Cloud Vision, bu bedenlerdeki çizik, kesik ve kan lekesi gibi ölüm ya da yaralanmaya işaret eden unsurları neredeyse hiç tespit edememiştir. Bu durum, aracın insani boyutu ve duygusal gerçekliği yakalamada yetersiz kaldığını göstermektedir. Barthes'ın punctum kavramı bu tür kritik ayrıntıları görünür kılmakta, fotoğrafların duygusal ve toplumsal derinliğini

ortaya çıkarmaktadır. Seri haber fotoğraflarında ise savaşın yalnızca bireysel değil, toplumsal ve kültürel boyutları ön plana çıkmıştır. Omar Al-Qattaa'nın İsrail-Filistin Çatışması serisinde paraşütle indirilen yardımlara koşan siviller hem çaresizliği hem de umudu temsil etmektedir. Fotoğraflardaki yıkık binalar, uluslararası dayanışma ve hayatta kalma mücadelesiyle birleşerek çok katmanlı bir anlam dünyası yaratmaktadır. Google Cloud Vision ise seri haber kategorisinde ölü veya yaralı beden olmadığı için "tıbbi içerik" ve "şiddet" olasılığını düşük oranda değerlendirmiştir. Ancak izleyici için fotoğraflardaki hem insani hem de fiziksel yıkım doğrudan savaşın şiddetine işaret etmektedir. Bu açıdan Eyad Baba'nın "İsrail-Filistin Çatışması" adlı fotoğrafında siyah tişörtlü kız çocuğunun gözlerindeki çaresiz bakışlar, fotoğrafın en güçlü punctum unsurudur. Google Cloud Vision, bu karede üç yüz tespit etmiş ve yalnızca Face 3'te "üzüntü" ifadesini yüksek olasılıkla belirlemiştir. Bu bulgu, yapay zekânın kısmen isabetli sonuçlar verebildiğini göstermektedir. Bu bağlamda tekil haberler, dramatik bir anı yoğun duygusal etkisiyle birlikte sabitleyerek bireysel trajediyi öne çıkarmaktadır. Seri haberler ise daha çok olayın farklı boyutlarını, toplumsal bağlamını ve kültürel çeşitliliğini göstermektedir. Örneğin Huzur İçinde Uyu karesi, bireysel bir trajediyi sessizlik içinde yansıtırken; İsrail-Filistin Çatışması karesi yıkımı, umudu, kaybı, dayanışmayı bir bütünlük içinde sunmaktadır. Sonuç olarak tekil kare daha çok bireysel duygulara, seri kareler ise kolektif hafızaya hitap etmektedir. Araştırma sorusu bağlamında iki yöntemin farkları somut örneklerle özetlenebilir. Jaras'ın Gazze Deyr El Balah fotoğrafında çocuğun yüz ifadesi izleyici açısından acı ve dehşetle okunurken, Google Cloud Vision bunu "neşe" olarak sınıflandırmıştır. Bu durum yapay zekânın yüz mimiklerini bağlamdan bağımsız yorumladığını göstermektedir. Nacar'ın Gölgeleğin Zaten Bir Adı Var karesindeki Arapça yazılar ve gölgeler ise Barthes'ın yönteminde kültürel ve ideolojik anlamlar üretirken, yapay zekâ bu katmanları tamamen göz ardı etmiştir. Buna karşın Jaracz'ın Kharkiv'de Bir Süpermarket karesinde Cloud Vision'ın gri-mavi renk tonlarını saptaması, insan yorumuyla örtüşmüş ve fotoğrafın dramatik

sessizliğini desteklemiştir. Bu da yapay zekânın görsel kompozisyonun bazı teknik yönlerini doğru yakalayabildiğini göstermektedir. Son tahlilde, haber fotoğraflarındaki anlam katmanlarının çözümlemesinde Barthes'ın göstergebilimsel yöntemi, fotoğrafların duygusal, toplumsal, kültürel ve ideolojik gerçekliğini açığa çıkarmada daha güçlüdür. Araştırmada Google Cloud Vision yüz, duygu, renk ve güven oranı gibi nesnel veriler sunmuştur; ancak bu verilerin anlam kazanabilmesi için bağlama oturtulması ve yorumlanması gerektiği tespit edilmiştir. Bu nedenle en bütüncül yaklaşım, iki yöntemin hibrit biçimde kullanılmasıdır. Barthes'ın kavramsal çerçevesi insani ve kültürel boyutları açığa çıkarırken, Cloud Vision'ın sağladığı teknik veriler ile nesnel değerlendirmeler daha olanaklı olabilir. Bu araştırmadan sonra araştırmacılara ve ilgililere şu önerilerde bulunulabilir: Gelecek çalışmalarda, farklı coğrafya ve medya kurumlarından daha geniş veri setleri kullanılarak haber fotoğrafları analiz edilebilir. Yapay zekâ analiz araçlarının yanlılıklarını azaltmak için, göstergebilimsel yöntemlerle birlikte kültürel bağlamı da dikkate alan modeller geliştirilebilir.

Kaynakça

Amirtharaj, S., & Yuvasri, S. (2025). Employing machine learning for enhanced image recognition in a food-recommendation chatbot. *Meerayan Journal*, 25(4), 86–97. ISSN 2455-6033.

Anadolu Ajansı. (2025, 21 Mart). *İstanbul Photo Awards'un 2025 kazananları açıklandı*. Anadolu Ajansı. <https://www.aa.com.tr/tr/pg/foto-galeri/istanbul-photo-awardsun-2025-kazananlari-aciklandiaa.com.tr>

Barthes, R. (1964). Rhetoric of the image. *Communications*, 4, 40–51. <https://doi.org/10.3406/comm.1964.1027>

Barthes, R. (1972). *Mythologies* (A. Lavers, Trans.). Hill and Wang. (Original work published 1957)

Barthes, R. (1977). *Elements of semiology* (A. Lavers & C. Smith, Trans.). Hill and Wang.

Barthes, R. (1980). *Camera lucida: Reflections on photography* (R. Howard, Trans.). Hill and Wang.

Barthes, R. (2014). *Camera lucida: Fotoğraf üzerine düşünceler* (R. Akçakaya, Çev.). Altıkkırkbeş Yayınları.

Berger, J. (2020). *Görme biçimleri* (Y. Salman, Çev.). Metis Yayınları.

Cartwright, G. (2007). Photojournalism. In M. R. Peres (Ed.), *The Focal encyclopedia of photography* (4th ed., pp. 339–340). Focal Press.

Collins, R. (2009, September 16). A brief history of photography and photojournalism. *North Dakota State University*. Retrieved August 20, 2025, from <https://www.ndsu.edu/pubweb/~rcollins/242photojournalismhistory.htm>

Çaplı, B. (2002). *Habercinin el kitabı*. İmge Kitabevi.

Galtung, J., & Ruge, M. H. (1965). The structure of foreign news: The presentation of the Congo, Cuba and Cyprus crises in four Norwegian newspapers. *Journal of Peace Research*, 2(1), 64–90. <https://doi.org/10.1177/002234336500200104>

Ghermandi, A., Depietri, Y., & Sinclair, M. (2022). In the AI of the beholder: A comparative analysis of computer vision-assisted characterizations of human-nature interactions in urban green spaces. *Landscape and Urban Planning*, 217, 104261. <https://doi.org/10.1016/j.landurbplan.2021.104261>

Gombrich, E. H. (1972). *Art and illusion: A study in the psychology of pictorial representation*. Princeton University Press.

GoogleCloud. (2024). *Cloud Vision AI documentation*. <https://cloud.google.com/natural-language>

- Google Cloud. (2025). *Drag and drop an image* [Online tool]. <https://cloud.google.com/vision/docs/drag-and-drop>
- Harcup, T., & O'Neill, D. (2001). What is news? Galtung and Ruge revisited. *Journalism Studies*, 2(2), 261–280. <https://doi.org/10.1080/14616700118449>
- Hosseini, H., Xiao, B., & Poovendran, R. (2017, December). Google's cloud vision API is not robust to noise. In *2017 16th IEEE International Conference on Machine Learning and Applications (ICMLA)* (pp. 101–105). IEEE. <https://doi.org/10.1109/ICMLA.2017.0-172>
- Kaplan, J. (2007). Ethical photojournalism: Its authenticity and impact. In M. R. Peres (Ed.), *The Focal encyclopedia of photography* (4th ed., pp. 446–453). Focal Press.
- Kobré, K. (2016). *Photojournalism: The professionals' approach* (7th ed.). Routledge.
- Koruyan, K., & Karagöz, E. (2018, October 24–26). *Bir bölgenin destinasyon imajı ve sosyal ağların reklam için etkin kullanımı: İzmir Sığacık örneği*. In Proceedings of the 5th International Management Information Systems Conference (pp. 1–12). Ankara, Turkey.
- Li, H., & Zhang, N. (2024). Computer vision models for image analysis in advertising research. *Journal of Advertising*, 53(5), 771–790. <https://doi.org/10.1080/00913367.2024.2407644>
- Lopes, A. J., & Neves, A. J. (2016). A practical study about the Google Vision API. In *22nd Portuguese Conference on Pattern Recognition*.
- Mäenpää, J. (2014). Rethinking photojournalism: The changing work practices and professionalism of photojournalists in the digital age. *Nordicom Review*, 35(2), 91–104. <https://doi.org/10.2478/nor-2014-0017>
- Mohammadi, E., Cai, Y., Novin, A., Vera, V., & Soltanmohammadi, E. (2025). Who is a scientist? Gender and racial biases in Google Vision AI. *AI and Ethics*, 1–18. arXiv:2007.12391.
- Monteiro, C. (2016). History and photojournalism: Reflections on the concept and research in the area. *Revista Tempo e Argumento*, 8(17), 489–514.
- Newton, J. (2001). *The burden of visual truth: The role of photojournalism in mediating reality* (1st ed.). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781410605900>
- Piña-García, C., Cruz, G., & Espinoza, A. (2025). Women's self-representation on Instagram: A Google Vision API analysis in Mexico. *Sexes*, 6(1), 132–152. <https://doi.org/10.3390/sexes6010009>
- Rössler, P., Bomhoff, J., Haschke, J., Kersten, J., & Müller, R. (2011). Selection and impact of press photography. An empirical study on the basis of photo news factors. *Communications*, 36(4), 415–439. <https://doi.org/10.1515/comm.2011.021>
- Sekula, A. (1982). On the invention of photographic meaning. In V. Burgin (Ed.), *Thinking photography* (pp. 84–109). Palgrave. https://doi.org/10.1007/978-1-349-16716-6_5
- Sontag, S. (2004). *Başkalarının acısına bakmak* (O. Akinhay, Çev.). Agora Kitaplığı.
- Sontag, S. (2011). *Fotoğraf üzerine* (O. Akinhay, Çev.). Agora Kitaplığı.
- Sousa, J. P. (2004). *Fotojornalismo: Introdução à história, às técnicas e à linguagem da fotografia na imprensa*. Letras Contemporâneas.
- Thammarak, K., Kongkla, P., Sirisathitkul, Y., & Intakosum, S. (2022). Comparative analysis of Tesseract and Google Cloud Vision for Thai vehicle registration certificate. *International Journal of Electrical and Computer Engineering (IJECE)*, 12(2), 1849–1858. <https://doi.org/10.11591/ijece.v12i2.pp1849-1858>

Uzun, R. (2020). *İletişim etiği: Sorunlar ve sorumluluklar* (3. bs.). Dipnot Yayınları.

Yüksel, E., ve Gürcan, H. İ. (2005). *Haber toplama ve yazma* (1. baskı). Tablet Yayınevi.

Extended Abstract

Photojournalism is not merely a technical process of recording events; rather, it functions as a communicative practice through which social, cultural, and ideological meanings are constructed. Contrary to the common belief in photography's neutrality, photographs reconstruct events within their social context and inscribe them into collective memory as powerful representations. In this sense, photojournalism encompasses not only the visual documentation of news but also the active production of meaning. Sousa's (2004) classification of spot news, pseudo-events, photo-illustrations, portraits, photo-stories, and photo-essays demonstrates how these forms shape news presentation. Similarly, Gombrich (1972) emphasized that visual representation is not a mere optical reflection but a meaning-making process shaped by perception and expectation. Thus, photography has the capacity to create more immediate and instructive impacts than abstract texts. Photojournalism also plays a central role in documentary witnessing and cultural meaning production. As Cartwright (2007) argued, photographs acquire significance through their testimonial function. Robert Capa's D-Day photographs or Abraham Zapruder's footage of the Kennedy assassination are iconic examples that influenced public understanding. However, photojournalism is not confined to single frames. The emergence of photo-stories and photo-essays, particularly in Life magazine, enabled more contextualized storytelling and mental continuity. While photo-stories present a narrative sequence of opening, context, detail, portrait, and closing frames, photo-essays adopt a more interpretative framework (Kobre, 2016; Sousa, 2004). Kaplan (2007) highlighted the ethical fragility of single images, noting cases such as Rosenthal's Iwo Jima flag-raising photograph or digitally altered war images published by the Los Angeles Times. The

aim of this study is to propose a hybrid analytical framework that combines qualitative semiotic analysis with quantitative AI-based evaluation. Methodologically, Roland Barthes' (1972) semiotic concepts (studium, punctum, myth) were employed for qualitative analysis, while Google Cloud Vision AI's face, emotion, color, and object recognition functions generated quantitative data. This approach enables the integration of symbolic meaning layers with measurable technical features. Existing literature illustrates diverse uses of Google Vision API: Piña-García, Cruz and Espinoza (2025) analyzed women's self-representations on social media; Amirtharaj and Yuvasri (2025) applied it to food photography in chatbot ordering systems; Thammarak et al. (2022) compared Vision API with Tesseract OCR for document digitization; and Koruyan and Karagöz (2018) studied destination imagery on Instagram. Yet, hybrid applications of semiotics and AI in news photo analysis remain scarce. The study examined single and series photographs awarded in Anadolu Agency's 2025 Istanbul Photo Awards. Findings demonstrate the functional differences between the two approaches. Single-frame photographs revealed strong emotional punctum effects, while Google Vision often misclassified or reduced them to limited categories. For example, Saeed Jaras' "Gaza Deir al-Balah" image was interpreted semiotically as a traumatic punctum, yet AI labeled it only as "joy" or "anger." Similarly, Saher Alghorra's "Rest in Peace" was analyzed as an allegory of maternal myth and loss of innocence, while Vision identified only a low-probability "sadness." In Patryk Jaracz's Kharkiv supermarket photograph, AI successfully detected smoke and gray-blue color tones, partially aligning with human interpretation. Series photographs highlighted broader cultural and social dimensions of war. Omar Al-Qattaa's series of civilians rushing toward parachuted aid symbolized despair and hope simultaneously, while Eyad Baba's portraits of children revealed punctum through desperate gazes. AI tools detected faces and occasional sadness but overlooked destruction, violence, and cultural references. In conclusion, Barthes' semiotic framework proves more effective in uncovering

the human, cultural, and ideological dimensions of news photographs, whereas Google Cloud Vision provides complementary technical data. The most comprehensive perspective emerges when both approaches are combined in a hybrid model. This integrative method enriches the understanding of photojournalism's multi-layered nature. The originality of this study lies in merging semiotic interpretation with AI-based visual recognition. Future research should extend data sets across different geographies and address algorithmic biases while incorporating cultural contexts into computational models.

Yazar Bilgileri

Author details

1-(Sorumlu Yazar Corresponding Author) Öğr.Gör.Dr. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Ula Ali Koçman Meslek Yüksekokulu, baharbalci@mu.edu.tr

Destekleyen Kurum/Kuruluşlar

Supporting-Sponsor Institutions or Organizations:

Herhangi bir kurum/kuruluştan destek alınmamıştır. None

Çıkar Çatışması

Conflict of Interest

Herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır. None

Kaynak Göstermek İçin

To Cite This Article

Balcı Aydoğan, B. (2025). Haber fotoğrafında anlam katmanları: Barthes'ın göstergebilimi ve google cloud vision API analiz. *Yeni Medya* (19), <https://doi.org/10.55609/yenimedya.1773566> .